

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2018/1136 НА КОМИСИЯТА**от 10 август 2018 година****за въвеждане на мерки за ограничаване на риска и за засилване на мерките за биологична сигурност и на системите за ранно откриване във връзка с риска от предаване на вируси на високопатогенна инфлуенца по птиците от дивите към домашните птици**

(нотифицирано под номер C(2018) 5243)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Директива 2005/94/ЕО на Съвета от 20 декември 2005 г. относно мерки на Общността за борба с инфлуенцата по птиците и за отмяна на Директива 92/40/ЕИО ⁽¹⁾, и по-специално член 3 и член 63, параграф 3 от нея,

като има предвид, че:

- (1) Инфлуенцата по птиците е инфекциозно вирусно заболяване при птиците, което засяга и домашните птици. Заразяването на домашни птици с вируси на инфлуенцата по птиците причинява две основни форми на тази болест, които се различават по вирулентността на вируса. Нископатогенната форма обикновено причинява само леки симптоми, докато високопатогенната форма води до много висока смъртност при повечето видове домашни птици. Болестта може да има сериозни последици за здравето на домашните и дивите птици и за рентабилността на птицевъдството.
- (2) В Директива 2005/94/ЕО се определят минималните мерки за борба, които следва да се прилагат при огнище на инфлуенца по домашните птици или други птици, отглеждани в затворени помещения, както и някои превантивни мерки, свързани с надзора и ранното откриване на инфлуенцата по птиците.
- (3) Известно е, че дивите птици, и по-специално прелетните водни птици са естествени гостоприемници на вирусите на инфлуенцата по птиците с ниска патогенност, които те пренасят по време на своите сезонни миграционни движения, обикновено без да показват признаци на болестта. От 2005 г. насам обаче стана ясно, че вирусите на високопатогенната инфлуенца по птиците („HPAI“) от подтип H5 са в състояние да заразят прелетните птици, които след това могат да разпространят същите вируси на дълги разстояния между континентите.
- (4) Присъствието на вируси на инфлуенцата по птиците, и по-специално на вируси на HPAI при дивите птици, създава постоянна заплаха от пряко и косвено въвеждане на тези вируси — по-специално по време на сезонните движения на прелетните птици — в стопанства, в които се отглеждат домашни или други птици, отглеждани в затворени помещения, с риск от последващо разпространение на вируса от едно заразено стопанство към други стопанства, което може да доведе до значителни икономически загуби.
- (5) На 14 септември 2017 г. Европейският орган за безопасност на храните („ЕОБХ“) прие обхватно научно становище относно инфлуенцата по птиците ⁽²⁾, в което се потвърждава, че стриктното прилагане на мерки за биологична сигурност играе ключова роля за предотвратяването на разпространението на вируси на HPAI от дивите птици към домашни птици и други птици, отглеждани в затворени помещения („становище на ЕОБХ от 2017 г.“).
- (6) В становището на ЕОБХ от 2017 г. се изброяват най-важните мерки за биологична сигурност, които да се прилагат постоянно в различни системи от птицевъдни стопанства, включително в малки земеделски стопанства. Посочва се също така, че някои общи принципи за биологична сигурност са общоприложими за всички птицевъдни стопанства; същевременно с оглед на оптимизираната защита, основана на експертни препоръки, е необходимо да се вземат предвид индивидуалните характеристики на всяко стопанство.
- (7) В рамките на становището на ЕОБХ от 2017 г. беше направена оценка и бяха набелязани рисковете от въвеждането на вирус на HPAI в птицевъдните стопанства — като например отглеждането на домашни птици и гъски заедно с други видове домашни птици, както и рисковете, свързани с някои дейности — като например пускането на домашни птици в природата с цел възстановяване на запасите от пернат дивеч; бяха предложени и мерки за ограничаване на посочените рискове.

⁽¹⁾ ОВ L 10, 14.1.2006 г., стр. 16.⁽²⁾ EFSA Journal (Бюлетин на ЕОБХ), 2017 г.; 15(10):4991.

- (8) В становището на ЕОБХ от 2017 г. се стига до заключението, че пасивният надзор на дивите птици е най-ефективното средство за ранно откриване на вируси на НРАИ при дивите птици, когато заразяването с вирус на НРАИ води до смъртни случаи, и се препоръчва вземане на проби и лабораторно изследване на целеви видове диви птици. Впоследствие ЕОБХ публикува списък на целевите видове диви птици в своя научен доклад относно инфлуенцата по птиците, одобрен на 18 декември 2017 г. ⁽¹⁾
- (9) В научен доклад относно инфлуенцата по птиците, одобрен на 22 март 2018 г. ⁽²⁾, ЕОБХ обяви, че не са били докладвани случаи на заразяване на хора с вируса А(Н5Н8) или с новопоявилите се вируси А(Н5Н5) и А(Н5Н6), които представляват пресортиране на вируси А(Н5) от монофилетичен таксон (clade) 2.3.4.4 с местни, европейски вируси, в резултат на което се получава ген N5 или N6. Вирусите А(Н5Н8), А(Н5Н5) и А(Н5Н6) се считат за приспособени основно към птичите видове.
- (10) В становището на ЕОБХ от 2017 г. се стига и до заключението, че при определени епидемиологични обстановки може да е уместно държавите членки временно да засилят някои превантивни мерки около мястото, в което заразата с вирус на НРАИ е потвърдена при диви птици или в техни изпражнения, по-специално с цел да се прецени дали е имало предаване на вируса към птицевъдни стопанства и дали е налице ефективно прилагане на мерки за биологична сигурност, за да се предотврати въвеждането на вируса.
- (11) С цел да бъдат обхванати популациите от птици, които са изложени на най-голям риск от заразяване с инфлуенца по птиците, и за да се гарантира ефективността на мерките, предвидени в настоящото решение, е необходимо част от мерките за превенция да бъдат насочени към стопанствата, в които се отглеждат домашни птици.
- (12) С Решение за изпълнение (ЕС) 2017/263 на Комисията ⁽³⁾ се предвиждаха мерки за ограничаване на риска и засилени мерки за биологична сигурност с цел да се намали рискът от предаване на вируси на НРАИ от диви птици на домашни птици, като се възпрепятстват преките и косвените контакти между тези популации; с решението се изискваше от държавите членки да определят зоните от своята територия, при които е налице особено висок риск от въвеждане на вируси на НРАИ в стопанства, в които се отглеждат домашни птици или други птици, отглеждани в затворени помещения („зони с висока степен на риск“), като вземат предвид, наред с другото, епидемиологичната обстановка и специфичните рискови фактори. Посоченото решение за изпълнение се прилагаше до 30 юни 2018 г.
- (13) Следователно мерките, предвидени в Решение за изпълнение (ЕС) 2017/263, следва да се преразгледат, като се вземат предвид настоящата епидемиологична обстановка при домашните птици, при други птици, отглеждани в затворени помещения, както и при дивите птици в Съюза и в трети държави, свързани с риск, становището на ЕОБХ от 2017 г. и последващите научни доклади относно инфлуенцата по птиците, както и опитът на държавите членки, придобит при изпълнението на мерките, предвидени в посоченото решение за изпълнение.
- (14) Ето защо — с оглед на текущата заплахата от предаване на вирус на НРАИ чрез заразени диви птици и риска от възникване на огнища на заболяването в стопанства, в които се отглеждат домашни птици или други птици, отглеждани в затворени помещения — в настоящото решение следва да се предвидят актуализирани мерки, като се вземат предвид резултатите от прегледа на Решение за изпълнение (ЕС) 2017/263.
- (15) Опитът, придобит при изпълнението на мерките, предвидени в Решение за изпълнение (ЕС) 2017/263, показва, че са необходими някои дерогации от мерките за ограничаване на риска и засилените мерки за биологична сигурност, за да могат отделните държави членки да приспособяват въпросните мерки към променящата се епидемиологична обстановка.
- (16) Мерките, предвидени в настоящото решение, са в съответствие със становището на Постоянния комитет по растенията, животните, храните и фуражите,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Предмет и обхват

С настоящото решение се определят мерки за ограничаване на риска, някои засилени мерки за биологична сигурност и системи за ранно откриване във връзка с породения от дивите птици риск от въвеждане на вируси на високопатогенната инфлуенца по птиците („НРАИ“) в стопанствата, както и мерки за повишаване на осведомеността сред собствениците и други заинтересовани лица от птицевъдния сектор относно тези рискове и необходимостта от въвеждане или засилване на мерките за биологична сигурност в техните стопанства.

⁽¹⁾ *EFSA Journal* (Бюлетин на ЕОБХ), 2017 г.; 15(12):5141.

⁽²⁾ *EFSA Journal* (Бюлетин на ЕОБХ), 2018 г.; 16(3):5240.

⁽³⁾ Решение за изпълнение (ЕС) 2017/263 на Комисията от 14 февруари 2017 г. за въвеждане на мерки за ограничаване на риска и за засилване на мерките за биологична сигурност и на системите за ранно откриване във връзка с риска от предаване на вируси на високопатогенна инфлуенца по птиците от дивите към домашните птици (ОВ L 39, 16.2.2017 г., стр. 6).

Член 2

Определения

За целите на настоящото решение се прилагат определенията в член 2 от Директива 2005/94/ЕО.

Член 3

Определяне на зони с висока степен на риск от въвеждане и разпространение на вируси на НРАІ

1. Държавите членки определят зоните от своята територия, при които е налице особено висок риск от въвеждане на вируси на НРАІ в стопанствата („зони с висока степен на риск“), като вземат предвид:

а) рисковите фактори за въвеждането на вируси на НРАІ в стопанствата, по-специално по отношение на:

- i) географското им разположение в зони в държавите членки, през които преминават прелетни птици или в които тези птици си почиват по време на своите миграционни движения, след като са влезли в Съюза, по-специално по североизточния и източния миграционен маршрут;
- ii) тяхната близост до влажни зони, изкуствени водоеми, блата, естествени езера или реки, в които прелетните птици, по-специално от разредите *Anseriformes* и *Charadriiformes*, биха могли да се събират и да имат места за спиране по време на прелет;
- iii) географското им разположение в зони с висока гъстота на прелетни птици, и по-специално на водни птици;
- iv) домашните птици, отглеждани в животновъдни обекти на открито, при които контактите между диви птици и домашни птици не могат да бъдат предотвратени или контролирани в достатъчна степен;
- v) настоящи и предходни случаи на откриване на вируси на НРАІ при домашните птици, при други птици, отглеждани в затворени помещения, и при дивите птици;

б) рисковите фактори за разпространението на вируси на НРАІ в стопанствата и между тях, по-специално когато:

- i) географското разположение на стопанството е в зона с висока гъстота на стопанствата, по-специално такива, в които се отглеждат патици и гъски, както и всякакви домашни птици с достъп до открити пространства;
 - ii) интензивността на придвижванията на транспортни средства, превозващи домашни птици, и на хора в рамките на стопанствата и от тях и на другите преки и косвени контакти между стопанствата е висока;
- в) оценките на риска и научните становища, изготвени от ЕОБХ и от националните и международните органи за оценка на риска, относно значимостта на разпространението на вируси на НРАІ чрез дивите птици;
- г) резултатите от програмите за надзор, изпълнявани в съответствие с член 4 от Директива 2005/94/ЕО.

2. Държавите членки гарантират, че заинтересованите страни, осъществяващи дейност в птицевъдния сектор, включително малките стопанства, са информирани по най-подходящия начин относно разграничаването на зоните с висока степен на риск, определени в съответствие с параграф 1.

3. Държавите членки извършват редовен преглед на разграничаването на зоните с висока степен на риск.

Член 4

Мерки за ограничаване на риска и засилени мерки за биологична сигурност

1. Държавите членки извършват постоянен мониторинг на конкретната епидемиологична обстановка на своята територия, като вземат предвид също така заплахите, произтичащи от откриване на НРАІ при домашните птици, при други птици, отглеждани в затворени помещения, и при дивите птици в други държави членки и в съседни трети държави, както и оценките на риска, посочени в член 3, параграф 1, буква в).

2. Държавите членки предприемат подходящи и осъществими мерки в зоните с висока степен на риск, за да се намали рискът от предаване на вируси на НРАІ от диви птици на домашни птици.

3. Мерките за ограничаване на риска и засилените мерки за биологична сигурност са насочени към предотвратяване на преките и косвените контакти на дивите птици, и по-специално на прелетните водни птици, с домашни птици, и по-специално с патици и гъски.

4. В зависимост от оценката на епидемиологичната обстановка, посочена в параграф 1, държавите членки забраняват следните дейности в зоните с висока степен на риск:
- а) отглеждането на патици и гъски заедно с други видове домашни птици, освен ако:
 - i) рискът от въвеждането на вирус се счита за незначителен поради характеристиките на стопанството и действащите мерки за намаляване на риска, които компетентният орган счита за достатъчни; или
 - ii) други видове домашни птици, различни от патици и гъски, се използват като сентинелни птици в съответствие с разпоредбите на компетентния орган;
 - б) отглеждането на домашни птици на открито, освен ако:
 - i) домашните птици са защитени от контакти с диви птици посредством мрежи, покриви, хоризонтално поставени платна или други подходящи средства за предотвратяване на контакти; или
 - ii) на домашните птици се осигуряват храна и вода на закрито или под заслон, който в достатъчна степен възпрепятства достъпа на диви птици и следователно не позволява контакт на дивите птици с храната и водата, предназначени за домашните птици;
 - в) използването на открити водни резервоари за домашните птици — освен ако са необходими по съображения, свързани с хуманното отношение към животните, за определени видове домашни птици, и са в достатъчна степен защитени от набезите на диви птици;
 - г) снабдяването на домашните птици с вода от повърхностни водни резервоари, достъп до които имат диви птици — освен ако водата се подлага на обработка, гарантираща инактивация на вирусите на инфлуенцата по птиците;
 - д) събирането на домашни птици и други птици, отглеждани в затворени помещения, на пазари, мероприятия, изложения и културни прояви — освен ако тези прояви са организирани и управлявани по такъв начин, че рискът от предаване на вируса от потенциално заразени птици на други птици е сведен до минимум;
 - е) използването като примамки на птици от разредите *Anseriformes* и *Charadriiformes* — освен ако те са използвани в контекста на програма за надзор на инфлуенцата по птиците, изпълнявана в съответствие с член 4 от Директива 2005/94/ЕО, на изследователски проекти, орнитоложки проучвания или всякакви други дейности, разрешени от компетентния орган;
 - ж) пускането на домашни птици в природата с цел възстановяване на запасите от пернат дивеч — освен ако е разрешено от компетентните органи, при условие че:
 - i) тези дейности са отделени от другите стопанства; както и
 - ii) на домашните птици, предназначени за възстановяване на запасите от пернат дивеч, е направено вирусологично изследване в съответствие с глава IV, точка 4, буква а) от Наръчника по диагностика на инфлуенцата по птиците, фигуриращ в приложението към Решение 2006/437/ЕО на Комисията ⁽¹⁾, и от пробите, взети от всяко производствено звено в рамките на 48 часа преди пускането на птиците, са получени отрицателни резултати за инфлуенца по птиците.
5. Въз основа на редовния преглед на мерките в съответствие с член 5 държавите членки могат да разширяват или ограничават обхвата и срока на прилагане на мерките за ограничаване на риска и на засилените мерки за биологична сигурност, посочени в параграф 4.
6. Държавите членки насърчават птицевъдния сектор да подпомага обучението на собствениците на домашни птици относно мерките за ограничаване на риска и засилените мерки за биологична сигурност, да разработва планове за биологична сигурност, съобразени с отделните стопанства, както и да извършва мониторинг на прилагането на мерките за биологична сигурност.

Член 5

Запазване в сила и преглед на мерките за ограничаване на риска и засилените мерки за биологична сигурност, прилагани в зони с висока степен на риск

1. Държавите членки запазват в сила мерките, прилагани съгласно член 4, параграф 4, в зоните с висока степен на риск за периода, през който на тяхната територия продължава да съществува повишен риск от въвеждане и разпространение на вирус на НРАІ.
2. Държавите членки редовно преразглеждат мерките, които са приели в съответствие с член 4, параграф 4, с цел да ги коригират и приспособяват с оглед на съществуващата епидемиологична обстановка, по-специално по отношение на рисковете, породени от дивите птици.

⁽¹⁾ Решение 2006/437/ЕО на Комисията от 4 август 2006 г. относно одобряване на наръчник по диагностика за инфлуенца по птиците, както е предвидено в Директива 2005/94/ЕО на Съвета (ОВ L 237, 31.8.2006 г., стр. 1).

3. Държавите членки осъществяват прегледа, посочен в параграф 2, въз основа на оценка на следните фактори:
- развитието на ситуацията с болестта при дивите птици, епидемиологичната крива, а именно, броя на новите случаи на заразяване за единица време, картографирането на положителни и отрицателни констатации и динамиката на заразата;
 - наличието на видове диви прелетни и непрелетни диви птици, по-специално такива, определени като целеви видове за надзор за инфлуенца по птиците;
 - появата на огнища на НРАИ при домашни птици и други птици, отглеждани в затворени помещения, по-специално вследствие на първично въвеждане на вируса от диви птици;
 - откриването на НРАИ при домашни птици, при други птици, отглеждани в затворени помещения, и при диви птици по време на текущия надзор;
 - подтипа или подтиповете на вируса на НРАИ, неговото развитие и потенциално значение за човешкото здраве;
 - епидемиологичната обстановка по отношение на НРАИ при дивите птици, домашните птици и други птици, отглеждани в затворени помещения, на територията на съседни държави членки и трети държави и оценките на риска, извършвани от ЕОБХ и от националните и международните органи за оценка на риска;
 - степената на изпълнение и ефективността на мерките, предвидени в настоящото решение.

Член 6

Повишаване на осведомеността

Държавите членки гарантират, че са въведени необходимите мерки за повишаване на осведомеността сред заинтересованите страни, осъществяващи дейност в птицевъдния сектор, включително малките стопанства, относно рисковете от въвеждане на вирус на НРАИ в стопанствата и предоставят на същите — чрез най-подходящите средствата за свеждане на тази информация до тяхното внимание — най-подходящата информация за мерките за ограничаване на риска и засилените мерки за биологична сигурност, както е предвидено в член 4, по-специално за мерките, които трябва да се прилагат в зоните с висока степен на риск.

Държавите членки следва също така да повишават осведомеността на групите, участващи в дейности, свързани с дивата флора и фауна, в т. ч. орнитолози, наблюдатели на птици и ловци.

Член 7

Системи за ранно откриване при стада домашни птици

- Държавите членки въвеждат или засилват функциите на съществуващите системи за ранно откриване, използвани за спешно докладване от страна на собствениците към компетентния орган на всеки признак на наличие на вирус на НРАИ при стадата домашни птици, отглеждани в стопанства, разположени в зони с висока степен на риск.
- Системите, посочени в параграф 1, отчитат като относими най-малко параметрите, които показват вероятно наличие на заболяване, значително намаляване на количеството приемана храна и вода, както и на производството на яйца, наблюдаваната смъртност и всеки клиничен признак или следклинично установено поражение, предполагащи присъствието на вирус на НРАИ, като се отчитат вариациите в тези параметри между различните видове домашни птици и видове производства.

Член 8

Засилен надзор на дивите птици

- Държавите членки гарантират, че засиленият надзор на популациите от диви птици и допълнителният мониторинг за умрели или болни птици се извършват в съответствие с насоките относно прилагането на програми за надзор на инфлуенцата по птиците при диви птици, приети в съответствие с член 4, параграф 2 от Директива 2005/94/ЕО, предвидени в приложение II към Решение 2010/367/ЕС на Комисията ⁽¹⁾.
- Държавите членки могат да извършват целенасочено вземане на проби и изследване на диви птици по отношение на видове и географски зони, които до момента не са засегнати от НРАИ.

⁽¹⁾ Решение 2010/367/ЕС на Комисията от 25 юни 2010 г. относно прилагането от страна на държавите членки на програми за надзор на инфлуенцата по птиците при домашни и диви птици (ОВ L 166, 1.7.2010 г., стр. 22).

Член 9

Допълнителни временни мерки при потвърждаване на случаи на НРАІ при дивите птици

1. Ако наличието на вирус на НРАІ е потвърдено в проби, взети от една или повече диви птици или от техни изпражнения, и ако е установен повишен риск от въвеждане на вируса в стопанствата или е установен евентуален риск за общественото здраве, държавите членки приемат допълнителни временни мерки в близост до мястото, където е направена тази констатация, които мерки включват:

- а) прилагане на мерки за ограничаване на риска и засилени мерки за биологична сигурност в съответствие с член 4;
- б) засилен надзор на дивите птици в съответствие с член 8;
- в) ако е необходимо, епидемиологични проучвания и посещения в стопанствата, включително, ако е целесъобразно, вземане на проби и изследване за НРАІ;
- г) въвеждане и засилване на функциите на системите за ранно откриване в съответствие с член 7.

2. Държавите членки могат да ограничат прилагането на някои от мерките, посочени в параграф 1, ако компетентният орган счита риска от въвеждане на вирус на НРАІ за незначителен за определени части от територията им или за някои видове стопанства.

Член 10

Задължения за постигане на съответствие и подаване на информация

1. Държавите членки осигуряват мониторинга на изпълнението на мерките, предвидени в настоящото решение, от страна на собствениците и на птицевъдния сектор.

2. Държавите членки уведомяват Комисията и другите държави членки в рамките на Постоянния комитет по растенията, животните, храните и фуражите за мерките, които те предприемат за постигане на съответствие с разпоредбите на настоящото решение.

Член 11

Адресати

Адресати на настоящото решение са държавите членки.

Съставено в Брюксел на 10 август 2018 година.

За Комисията
Vytenis ANDRIUKAITIS
Член на Комисията